

4. De gota en gota

Edat

de 4 a 7 anys

Durada

de 30 a 40 minuts

Grup

fins a 20/25 participants

Materials

6 cartolines blanques,
gomets o cartolina blava, retoladors, colors, cinta adhesiva, un rectangle de paper d'embalar (1 m mínim)

Espai

interior o exterior

Matèries

ciències naturals i socials, llengua, expressió corporal

Conceptes clau

aigua, dependència del medi, aigua com a recurs, consum/estalvi d'aigua, conservació de l'aigua, implicació personal, hàbits

Altres conceptes

condicions per a la vida, potabilitat, qualitat de l'aigua

Procediments i valors

atenció, associació, identificació de símbols, utilització d'espai i temps, establiment de relacions causa/efecte, coordinació de moviments, imitació; apreciació, participació, responsabilitat

Objectius

L'activitat pretén ajudar a:

- explicar diferents formes d'utilització de l'aigua
- apreciar el valor que l'aigua té per a la vida
- orientar l'actitud dels infants envers l'estalvi d'aigua.

Activitat

Els nens i nenes es desplacen pel terreny de joc identificant diferents usos habituals de l'aigua i recordant que cal obrir i tancar l'aixeta sempre que es realitza alguna d'aquestes activitats. Cada cop que ho facin bé guanyaran una gota d'aigua que podrà beneficiar un altre ésser viu. No malgastat aigua comporta beneficis per a les persones i per a la natura.

Informació

L'aigua és indispensable per a la vida. Disposar-ne és essencial per a totes les persones, tots els animals i totes les plantes. **Sense ella no podríem sobreviure:** recordem que el 70% del nostre cos es compon d'aigua.

L'aigua **la podem trobar en molts llocs i de maneres molt diferents a la natura** (en forma de núvols, de pluja, de riu, de mar, de neu, de gel...). A **casa nostra també hi hem portat aigua**, perquè la necessitem per a moltes de les nostres activitats diàries: ens cal per beure quan tenim set, per rentar-nos, per fer el menjar, per rentar la roba... L'aigua que raja per l'aixeta és neta i bona per a nosaltres, però la que deixem anar pel desguàs es barreja amb la resta d'aigües brutes, i l'haurem de potabilitzar si la volem tornar a fer servir.

Cal tenir present que, si bé l'aigua té una presència molt abundant al planeta (cobreix un 70% de la superfície de la terra), en realitat **la quantitat d'aigua dolça disponible per a nosaltres** (rius, llacs, aigües subterrànies accessibles) **és molt petita**. Per fer-nos-en una idea, si tota l'aigua de la Terra estigués recollida en un bidó de 20 litres, la proporció d'aigua que podríem utilitzar estaria representada per una cullereta de cafè.

Fer l'aigua potable i portar-la fins casa nostra, suposa un **esforç molt gran que cal tenir ben present a l'hora de fer-ne ús. No la podem malbaratar** mantenint innecessàriament l'aixeta oberta: estarem perdent aigua de qualitat que costarà molt de tornar a fer apta per al consum.

Desenvolupament pas a pas

Preparació

1. Seleccioneu **tres activitats que siguin molt habituals en la vida diària dels nens i nenes** i que realitzin de manera autònoma, com per exemple: **beure, rentar-se les mans, rentar-se les dents**, etc.
2. **Representeu** damunt **cartolina blanca cadascuna d'aquestes activitats** amb un dibuix utilitzant símbols senzills. Cada acció haurà d'anar en una cartolina diferent: a la part inferior retoleu-hi el que representa. Podeu utilitzar els dibuixos que us proposem a la documentació addicional.
3. Agafeu dues cartolines més i dibuixeu, en una, **la imatge d'una aixeta tancada** i, en l'altra, **una aixeta oberta rajant aigua**. Poseu-hi igualment el nom. Podeu utilitzar els dibuixos que us proposem a la documentació addicional.
4. Decidiu **tres maneres diferents de desplaçar-se**, una per a cada acció. Per exemple: anant a peu coix, saltant amb els peus junts, caminant enrere, fent passos de gegant, passos de formiga, etc. Procureu que no es tracti de res gaire enrevessat a fi d'evitar que l'atenció dels participants se centri en el «com» hi van en comptes del «cap a on» van.
5. Dibueixeu en el paper d'embalar un **paisatge** que reuneixi el major nombre possible d'**animals domèstics i salvatges, i de plantes cultivades i silvestres** que els nens i nenes coneguin bé i els resultin fàcils d'identificar.
6. Prepareu prou «gotes» perquè cada jugador en pugui tenir una a cada partida. Les gotes poden ser gomets blaus o bé retalls de cartolina que s'hauran d'enganxar amb cinta adhesiva.
7. **Delimitau un terreny de joc** rectangular de 15 x 20 metres com a mínim.
8. Col·loqueu els dos dibuixos de les aixetes al centre, aproximadament, de les parets més llargues, un a cada paret. I els altres tres dibuixos en una de les parets restants mirant que quedin repartits separats i equidistants.
9. A la paret que queda lliure situeu-hi el paisatge dibuixat amb els éssers vius. **Exemple de col·locació:**

Desenvolupament de l'activitat

1. Situeu el **grup de participants a la paret on heu col·locat el paisatge**. Aquest serà el punt de partida i tornada.
2. Expliqueu el **significat de cada dibuix**: són activitats que tots fem habitualment més d'un cop al dia, però per fer-les cal abans obrir l'aixeta i tancar-la quan hem acabat. Comenteu cada dibuix llegint-ne el rètol de la part inferior.

- 3.** A partir d'aquí haureu d'anar **donant ordres d'accions relacionades amb els tres dibuixos**. Cada cop que doneu una ordre (per exemple: «abans de dinar tots ens rentem les mans»), els jugadors hauran de fer el següent recorregut:
- anar fins al **dibuix de l'aixeta oberta** i tocar-lo (obrir l'aixeta); ho poden fer caminant o corrent
 - a continuació han de fer el recorregut fins al **dibuix que representa l'acció** de rentar-se les mans, i d'aquí fins al **dibuix de l'aixeta tancada** que també hauran de tocar (tancar l'aixeta). Ara bé, aquest recorregut cal que el facin amb la manera de desplaçar-se que tinguin assignada en aquesta acció (a peu coix, saltant amb els peus junts...). Segons l'edat, els recorreguts es poden fer individualment, en petits grups o bé tots junts.
- 4.** Tots els jugadors que han fet el recorregut correctament s'acosten al director del joc, que **repartirà a cada un una gota d'aigua**.
- 5.** Cada participant que ha obtingut una gota **decideix a quin element**, dels dibuixats en el mural, vol donar-li la gota d'aigua que ha estalviat. Un cop decidit només cal que la hi enganxi a sobre.
- 6.** Els jugadors que s'**equivoquen** –que no es recorden d'obrir l'aixeta, o de fer el desplaçament correcte o de tancar l'aixeta–, **tornen al punt de partida i esperen la ronda següent**.
- 7.** En acabar feu seure tothom al voltant del mural on estan dibuixats els éssers vius. Demaneu que observin **què ha canviat des del començament del joc i per què**, i que analitzin:
- si tots els éssers vius del mural han obtingut aigua
 - si algun no en té, què li pot passar?
 - plantegeu per què era important que es recordessin de tancar l'aixeta en el decurs del joc.
- Feu que reflexionin sobre què passa amb l'aigua a casa, a l'escola, etc., quan no tanquem l'aixeta.

Avaluació

Per estructurar exercicis d'avaluació suggerim que els participants:

- recordin tres moments del dia en què hagin necessitat l'aigua de l'aixeta, i que pensin si ells l'han oberta i tancada. Que dibuixin en un full de paper les tres escenes
- expliquin per què necessitem l'aigua nosaltres, els animals i les plantes.

Suggeriments

- L'elecció dels símbols que representen cada acció (rentar-se les mans, les dents, etc.) la podeu dur a terme consensuadament amb tot el col·lectiu de participants, de manera que es vagin familiaritzant amb els elements del joc a la vegada que treballen la representació simbòlica.
- Atès que aquesta activitat requereix la confecció de dibuixos murals, pot resultar molt pràctic que els nens els utilitzin per acolorir-los emprant diferents tècniques: pintura de dit, amb ceres, retallant i enganxant papers de colors, etc.

Extensions

- Preguntar als nens i nenes si tenen animals domèstics i demanar-los:
 - que en facin una relació
 - que mirin si tots necessiten aigua
 - que expliquin com i quan els en donen
 Poden dibuixar els estris que utilitzen per donar-los aigua i comparar les formes diferents i la quantitat que en necessita cada un.
- Es pot cuidar durant uns dies un animal domèstic d'algun dels nens/es i veure si necessita aigua, quanta i com la hi hem de donar.
- També es pot fer l'observació utilitzant una planta. Per no posar-la en perill, és convenient triar-ne una que tingui una reacció ben visible a la manca d'aigua i amb una capacitat de reacció molt ràpida. Una planta adequada podria ser alguna espècie del gènere *Spathiphyllum*.
- Confeccionar una fitxa senzilla amb el dibuix d'una casa amb les dependències habituals, i demanar als infants que dibuixin aixetes allà on normalment n'hi ha. Que pensin què podrien fer per ajudar a recordar a tots els de casa (o l'escola, l'esplai...) per què és important tancar sempre l'aixeta.